

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ІВАНЧЕНКО ЄЛИЗАВЕТА БОРИСІВНА

**ПРОБЛЕМИ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЇХ
ПОДОЛАННЯ**

Спеціальність: 074 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження визначається необхідністю аналізу ролі і функцій держави у пенсійному забезпеченні в умовах сучасного економічного розвитку. В цьому контексті особливе значення має вивчення участі держави у пенсійному забезпеченні. Важливість таких досліджень обумовлена також необхідністю врахування різних форм державного регулювання цієї сфери.

Дотримуючись визначення соціальної безпеки як стану гарантованої правової й інституціональної захищеності життєво важливих соціальних інтересів особи і суспільства від внутрішніх і зовнішніх загроз, потрібно зазначити, що проблеми соціального захисту 13,8 млн. частини населення України – нинішніх пенсіонерів і мільйонів громадян – майбутніх пенсіонерів, є одним із головних у системі пріоритетів соціальної безпеки і державної соціальної політики.

Тому важливо, щоб державні гарантії щодо пенсійного забезпечення, закріплені Конституцією України та іншими нормативно-правовими актами, виконувались якісно. Проте сучасні пенсії не встановлюють гідного рівня життєзабезпечення найбільш вразливих верств населення – пенсіонерів.

Пенсійна система завжди відігравала значну роль в реалізації прав і свобод людини і громадянина в контексті соціальної політики. Стабільність та надійність пенсійного захисту визначає й стабільність соціальної та економічної системи будь-якої держави, таким чином, з боку держави має приділятися значна увага до проблем пенсійного забезпечення. Головним завданням пенсійних систем країн світу є створення умов для забезпечення громадян гідною фінансовою винагородою у літньому віці у відповідності до особистого внеску за весь період трудової діяльності. Таким чином, визначається й інша мета удосконалення пенсійних систем – вона не має бути тягарем для держави в майбутньому і для майбутніх поколінь. Отже, держава в особі її управлінської еліти повинна створити умови, щоб пенсійна система

не стала тягарем для соціального та економічного розвитку країни, не створювала певний фінансовий тиск на бізнес сектор.

Одним із основоположних принципів побудови правової соціальної держави є забезпечення кожному громадянину рівня життя, не нижчого від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Існуюча сьогодні в Україні солідарна система не здатна забезпечити усім високі пенсійні виплати. Для вдосконалення існуючої вітчизняної системи важливе значення має вивчення та використання світового досвіду в цій галузі з метою наслідування кращих варіантів і уникнення недоліків, з якими стикалися інші країни. При цьому слід пам'ятати, що характер і структура будь-якої пенсійної системи залежить від історичних традицій, стану національної економіки, суспільства, пріоритетних напрямів соціальної політики.

Актуальності проблемі надає й те, що на сучасному етапі відбувається такий процес, як «старіння нації», що призводить до збільшення кількості людей пенсійного віку та зростання пенсійного навантаження на працюючих. В результаті маємо незбалансованість доходів і витрат Пенсійного фонду. Тому вкрай актуальним є питання пошуку шляхів реформування пенсійної системи України.

Проблеми функціонування та розвитку пенсійних систем в різних країнах досліджували такі науковці, як Л. Батченко [1], Л.Дідківська [15;16], Г.Мак Таггарт [44], В.Мельничук [46], А.Скрипник [70] та ін. Сутність пенсійної системи та особливості пенсійного страхування досліджували М.Бойко [5], І.Жмурко [18], О.Коваль [33; 34], Е.Лібанова [39], О.Линдюк [40; 41], С.Прилипко [59]. Окремі дослідження присвячені механізмам державного регулювання пенсійної системи та їх удосконаленню: І.Гнибіденко [9;10], К.Грем'яцька [11], М.Ключевська [32], Е.Лібанова [39], М.Ріппа [62], Н.Статівка [76] та ін. Водночас актуальні на часі проблеми удосконалення пенсійної системи в Україні потребують подальших наукових досліджень в цій сфері.

Об'єкт дослідження – система пенсійного забезпечення України та зарубіжних країн.

Предмет дослідження – проблеми пенсійного забезпечення в Україні та шляхи їх вирішення.

Мета магістерської роботи – обґрунтувати основні напрями удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні.

Для досягнення зазначеної мети магістерської роботи були визначені наступні **завдання**:

- визначити теоретичні засади державного регулювання пенсійного забезпечення на основі вивчення методів державного регулювання пенсійної системи, світових моделей соціальної політики в цій сфері та чинників, які власне зумовлюють необхідність реформування та удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення;
- охарактеризувати стан пенсійної системи України та її особливості;
- систематизувати реформи в сфері пенсійного забезпечення в Україні, їх ефективність та завершеність;
- визначити наслідки реформ в сфері пенсійного забезпечення, встановити подальші пріоритети реформування пенсійної системи;
- розробити напрями удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення та сформулювати практичні рекомендації для удосконалення системи пенсійного забезпечення в Україні.

Гіпотеза дослідження базується на припущенні, що вивчення теоретичних засад державного регулювання пенсійного забезпечення та аналіз практичних проблем, які існують в цій сфері, дозволить обґрунтувати напрями удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні.

Методи дослідження. Методологічною основою магістерського дослідження є сукупність загально-філософських, загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання. Так, діалектичний метод

використано з метою вивчення теорій та різних наукових поглядів щодо організації, принципів та типів систем пенсійного забезпечення. Логіко-семантичний метод сприяв розкриттю понятійно-категоріального апарату у досліджуваній сфері.

Методи аналізу та синтезу було використано для комплексного дослідження проблемних питань, зокрема при аналізі формулювання висновків та надання пропозицій щодо вдосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення. Структурно-логічний метод дав можливість з'ясувати перспективи розвитку в Україні різноманітних форм пенсійного забезпечення. Порівняльно-правовий метод використовувався для вивчення позитивного зарубіжного досвіду з питань державного регулювання пенсійної системи. Методи класифікації та групування використовувалися для виділення окремих напрямків, форм та методів у державному регулюванні пенсійного забезпечення.

Емпіричну базу дослідження склали матеріали державної статистики, дані відомчої звітності, інформація з офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, що торкається досліджуваного питання, та інших Інтернет-джерел, а також особистий досвід автора.

Наукова новизна одержаних результатів зумовлена тим, що дослідження є спробою комплексного аналізу особливостей, недоліків і шляхів покращення пенсійної системи України з урахуванням зарубіжного досвіду реформування пенсійного забезпечення. У межах вирішення означеної проблеми запропоновано такі положення, висновки і рекомендації:

- *вперше*: запропоновано удосконалити нормативно-правову базу шляхом введення в законодавство терміну «пенсійна система», що дозволить трактувати цей термін однозначно та слугуватиме в подальшому більш чіткому розумінню трирівневої моделі пенсійного забезпечення, яка власне ще не сформована в нашій країні; доведено, що сучасні механізми регулювання пенсійного забезпечення не є ефективними та потребують удосконалення;

- *вдосконалено*: основні напрями державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні;
- *уточнено*: систематизацію періодів реформуванні пенсійної системи, що дозволило аналізувати реформи за окремими періодами розвитку країн;
- *набуло подальшого розвитку*: дослідження зарубіжного досвіду державного регулювання пенсійної системи в країнах ЄС.

Практичне значення. Розроблені в дослідженні теоретичні положення доведені до рівня конкретних пропозицій і можуть бути реалізовані у вітчизняній практиці публічного управління з питань подальшого удосконалення законодавства, регламентуючого в Україні пенсійну систему. Результати дослідження можуть бути корисними для фахівців Пенсійного фонду України, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Магістерська робота є самостійною науковою працею та містить наукові результати, одержані автором особисто.

Структура і обсяг магістерської роботи. Магістерське дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи складає 90 сторінок, з них основного тексту – 79 сторінок. В магістерській роботі містяться 2 рисунки та 1 додаток. Список використаної літератури містить 90 джерел.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі *«Теоретичні засади дослідження проблем пенсійного забезпечення»* охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження щодо державного регулювання пенсійного забезпечення, зокрема, увагу зосереджено на дослідженнях в цій сфері у вітчизняних та зарубіжних працях, визначенні основних понять і термінів, їх тлумаченнях та дискусійних положеннях, а також аналізі світових моделей пенсійного забезпечення, чинників, що зумовлюють реформи в цій сфері в країнах світу.

Підрозділ 1.1. «Методи державного регулювання пенсійної системи та пенсійного забезпечення» присвячений аналізу стану наукової розробки проблеми у вітчизняній та зарубіжній науці. Проблема регулювання пенсійного забезпечення вивчається достатньо тривалий час і не є новою як в країнах світу, так і в Україні. Вивчення теоретичних підходів щодо пенсійного забезпечення дозволяє визначити, що до пенсійної системи більшість науковців відносить механізми, інститути, норми регулювання та відносини, які виникають в цій сфері. Держава реалізує політику на основі методів, які класифікуються в залежності від способів впливу, видів впливу держави: економічні, адміністративні, правові та ін., що вказує на те, що неможливо виробити якусь універсальну модель співвідношення між ринковими та державними механізмами регулювання економік.

У підрозділі 1.2. *«Світові моделі соціальної політики в пенсійній сфері»* розкривається сутність основних понять в цій галузі, а також аналізуються основні моделі державної політики в сфері пенсійного забезпечення, які існують у світі. В теорії визначаються два концептуальні підходи щодо ступеня втручання держави в розвиток системи недержавного пенсійного забезпечення (НПЗ): за першим – роль держави зводиться до мінімального втручання, оскільки система є цілком саморегульованою; за другим – держава виступає гарантом діяльності недержавного забезпечення і унеможливорює втрату коштів вкладникам.

Визначаються дві моделі пенсійного забезпечення: моделі Беверіджа та Бісмарка, які на сучасному етапі тяжіють до зближення через посилення інтеграційних процесів в світі та кризові явища у пенсійних системах.

У підрозділі 1.3. «Чинники реформування та удосконалення системи пенсійного забезпечення» виявлено, що сучасна пенсійна система є відкритою, оскільки функціонує в умовах відкритого суспільства, та регулюється державою та ринковими відносинами в різних країнах. На пенсійну систему постійно впливають зовнішні та внутрішні чинники, які й визначають її ефективність та напрями реформування. Складовим елементом пенсійної системи виступає пенсійне забезпечення, а основними елементами пенсійного забезпечення є пенсійні внески та пенсії. В ринкових відносинах поряд з державним регулює систему пенсійного забезпечення й недержавне пенсійне забезпечення. Основними чинниками реформування системи пенсійного забезпечення в Україні є загальносвітові тенденції: кризові явища в економіці, старіння населення, безробіття, міграція та ін.

У другому розділі «Основні проблеми пенсійного забезпечення в Україні» досліджені основні чинники, які формують або являють собою проблеми в державному регулюванні пенсійного забезпечення.

У підрозділі 2.1. «Стан системи пенсійного забезпечення в Україні» визначено основні проблеми пенсійного забезпечення в Україні, що дозволяє зробити висновки про те, що фінансовий стан пенсійної системи є вкрай складним. Основними чинниками, які ще тривалий час будуть визначати державну політику в цій сфері, виявляються наступні: зростання дефіциту бюджету ПФУ, зменшення власних надходжень ПФУ, розрив пенсій та зарплат, висока залежність пенсійної системи від політичної та економічної ситуації в країні, недосконалість механізму розрахунку та перерахунку пенсій, виплата великої кількості дострокових та пільгових пенсій, тіньова зарплата, відсутність інтересу до накопичувальної системи тощо.

У підрозділі 2.2. «Реформи в системі пенсійного забезпечення та їх наслідки» показано, що в Україні існуюча пенсійна система, яка переживає

період трансформації, не забезпечує належного задоволення потреб пенсіонерів. Вона працює в умовах значного фінансового дефіциту.

В контексті ретроспективи дослідження показало, що виділяються чотири етапи розвитку пенсійної політики в Україні, але для них характерно є факт, що пенсійна політика в Україні формується під впливом сьогоденних міркувань, а не довгострокових стратегій. Тому всі реформи та заходи державного регулювання мають вигляд безсистемних і не гарантують бажаного ефекту щодо фінансової стійкості та справедливості пенсійної системи.

У третьому розділі *«Напрями удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні»* основна увага зосереджена на перспективах та можливих шляхах поліпшення ситуації щодо пенсійного забезпечення та пенсійної системи в цілому в нашій країні.

У підрозділі 3.1. «Удосконалення моделі пенсійного забезпечення» визначено, що на сучасному етапі реформування пенсійної системи можна окреслити такі основні механізми удосконалення національної моделі пенсійного забезпечення: підвищення пенсійного віку в Україні; вдосконалення системи пенсійних виплат; легалізації реальних зарплат; фінансування дефіциту за рахунок трансфертів із державного бюджету. Найбільш реальним для вдосконалення української пенсійної системи є поєднання трьох перших напрямків: підвищення пенсійного віку, вдосконалення системи пенсійних виплат та впровадження заходів по детінізації реальних розмірів заробітної плати. Попри незадоволення громадян України, щодо збільшення пенсійного віку, перший етап на сьогоднішній день вже втілюється в життя. Те, наскільки успішно держава буде здійснювати реформи в цій сфері, залежатиме стабільність пенсійної системи та добробут наших громадян.

У підрозділі 3.2. «Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів» показано, що важливим напрямом має стати створення умов для недержавного пенсійного забезпечення, сьогодні у сучасного працездатного

населення відслідковується зростання уваги до пенсійного забезпечення та утримання себе в пенсійному віці, тому вони намагаються інвестувати свої кошти. Слід зазначити, що і в зарубіжних країнах недержавні пенсійні фонди розглядаються як потужні інституції, які мають значні обсяги вільних фінансових активів. Західні науковці переважно відносять пенсійні фонди до потужних інституційних інвесторів і розглядають їх саме в такому контексті.

У підрозділі 3.3. «Роль молоді в контексті реформування пенсійної системи України» розглянуто роль молоді в контексті реформування пенсійної системи. Досвід реформування показав, що зміни пенсійної системи пов'язані з високою ризиковістю для створення індивідуальних рахунків та недержавних пенсійних фондів. Правила оподаткування та пенсійні відрахування постійно змінюються, і держава не в змозі гарантувати безпечність та надійність пенсійних внесків, тому існує висока недовіра населення до державного регулювання в цій сфері. Але кожному індивідуально потрібно підвищувати свою фінансову грамотність та врешті-решт обирати спосіб накопичення на власну старість.

ВИСНОВКИ

Магістерське дослідження дозволило досягти встановленої мети щодо обґрунтування напрямів удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні та підтвердити гіпотезу, що вивчення теоретичних засад державного регулювання пенсійного забезпечення та аналіз практичних проблем, які існують в цій сфері, дозволить обґрунтувати напрями удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні. Виконання поставлених завдань дозволило досягти мети та зробити наступні висновки.

1. Досліджено теоретичні засади державного регулювання пенсійного забезпечення і визначено, що термін «пенсійна система» є широкоживаним, однак не визначеним на законодавчому рівні. У

законодавстві України пенсійна система позначена як сукупність трьох рівнів, без наведення кваліфікаційних ознак, проте в теоретичному змісті пенсійна система визначається як сукупність правових, економічних, соціальних та організаційних норм і інститутів, дія яких спрямована на створення відповідних умов для матеріального забезпечення фізичних осіб на випадок досягнення встановленого законом віку або умовам, історично сформована комплексом демографічних, макроекономічних, політичних, соціальних, трудових, пенсійних факторів впливу, що визначають як якість пенсійної системи, так і її фінансову стійкість, і виступає провідним чинником суспільного відтворення. В теорії публічного управління базовою є п'ятирівнева модель пенсійної системи, водночас найбільш розповсюджена трирівнева модель, яка представлена й в Україні. Також за способом державного втручання пенсійні системи розподіляються на дві моделі: беверіджська та бісмарівська, водночас на практиці в чистому вигляді їх не існує в країнах світу, як правило це змішані моделі для кожної з країн, де домінуючими є певні методи, які притаманні одній з цих двох моделей. Методи державного регулювання пенсійного забезпечення визначаються способи впливу держави на суб'єктів пенсійної системи, з метою формування відповідних фінансових ресурсів і класифікуються за формами і способами впливу (прямого та непрямого).

Основними чинниками, які зумовлюють реформування пенсійної системи в країнах світу є: старіння населення, демографічні кризи, міграції населення, фінансові кризи, залежність розподільчих систем від державних бюджетів, демографічних факторів, умов розвитку ринків та економіки країн, фінансової стабільності, накопичувальні системи є менш мобільними, висока вартість переходу від розподільчої до накопичувальної системи, відхід держав від патерналістичних концепцій та перехід до політики стимулювання населення до самозабезпечення та управління власними пенсійними заощадженнями.

2. Досліджено стан пенсійної системи України та її особливості: старіюче населення та зростання числа пенсіонерів, низький рівень пенсійного забезпечення, необґрунтована різниця між «звичайними» та «спеціальними» пенсіями, незбалансований бюджет Пенсійного фонду України. Основними факторами, які визначають ці тенденції є: ускладнення демографічної ситуації в країні, макроекономічний стан держави, міграція молоді та працездатного населення, існуюча «тінізація» виплат працюючому населенню.

В нашій країні фактично трирівнева система не сформована, фінансове забезпечення покладається на державні інституції. Серед недержавних пенсійних фондів нараховується понад 65, але термін їх діяльності не надто великий, що викликає недовіру населення. Відіграє роль, що серед трьох рівнів, які представлені в країні, лише перший є обов'язковим, а два інших – на добровільних засадах. Тому це є важливим чинником недосконалості пенсійної системи. Основним джерелом коштів для пенсійного забезпечення є власні надходження ПФУ, водночас їх не вистачає і залучаються кошти з Державного бюджету, це пояснюється також наявністю великої кількості спеціальних пенсій, лише на них було залучено у 2012-2015 роках понад 60 млрд. грн.

3. Систематизовано реформи в сфері пенсійного забезпечення в Україні, їх ефективність та завершеність. В історії пенсійної системи України до грудня 2018 року можна виокремити чотири етапи: 1991 – 2003 роки – період інерційного успадкування та екстенсивного поширення; 2004 – 2011 роки – спроба побудувати трирівневу пенсійну систему на страхових засадах; жовтень 2011 року – 2014 рік – зміни у солідарній системі з метою стимулювати населення до подовження трудового періоду; 2014 рік – грудень 2018 року – жорсткі обмеження та замороження індексації пенсій. Протягом останнього періоду були застосовані наступні нові методи державного регулювання: обмеження виплат працюючі пенсіонерам, припинення виплат деяким категоріям пенсіонерів, поетапне підвищення

пенсійного пільгового віку, підвищення страхового та пенсійного стажу для окремих категорій пенсіонерів, змінено порядок обчислення всіх пенсій та ін. Водночас, хоча ці методи слугують для наповнення бюджету та покращення стану ПФУ, вони не покращають фінансовий стан пенсіонерів.

4. Визначено, що пенсійна політика держави позначається певною політичною складовою щодо збільшення пенсійного віку, що виглядає як найстрашніше, що може бути в суспільстві. Така інформаційна політика значно дискредитує дії влади щодо реформування пенсійної системи. Водночас, це необхідні кроки, які обумовлені світовими загальними тенденціями. Серед країн Європейського Союзу практично усі піднімають пенсійний вік, орієнтуючись уже на позначку принаймні 63-65 років. За останні 10 років тільки Люксембург і Швеція не прийняли законодавчих рішень про подальше підвищення пенсійного віку, а Польща скасувала таке рішення знову ж таки через політичний контекст.

Сьогоднішній незадовільний стан пенсійної системи України засвідчив, що екстенсивне поширення пенсійних прав на велику кількість нестарих людей зумовлює зниження доходів людей дійсно похилого віку. Проблемою виявилися застосовані методи щодо посилення вимог до страхового стажу, що на практиці призвело до зменшення оцінки одного року стажу з 1,35% до 1%, таким чином, відбулося зменшення реальних коштів пенсіонерів. В контексті реформування та удосконалення державної політики в сфері пенсійного забезпечення так і не було прийнято єдиного нормативно-правового акту, який би чітко регламентував законодавчі засади пенсійного забезпечення, усі реформи не призвели до покращення стану пенсійного забезпечення та соціального захисту пенсіонерів.

5. Розроблено напрями удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення та сформульовано практичні рекомендації для удосконалення системи пенсійного забезпечення в Україні. Необхідним кроком має стати прийняття Пенсійного кодексу України як консолідованого нормативно-правового акта, що об'єднав би всі три рівні пенсійної системи

України, спеціальне пенсійне забезпечення, питання сплати єдиного соціального внеску, призначення, виплати та перерахунку пенсій і слугували б потужним механізмом щодо завершення пенсійної реформи в Україні. Іншою складовою реформування має стати обрання чіткої моделі державного регулювання пенсійної системи, враховуючи сучасні тенденції, це може бути спочатку модель розподільчого типу з елементами накопичувальної системи з поступовим переходом до моделі накопичувальної, де роль держави буде скорочуватись.

Основними визначальними факторами, які впливатимуть на вибір моделі пенсійного забезпечення є: зростання пенсійного страхування в пенсійній системі; держава виступатиме гарантом для мінімальних пенсій, які покриватиме з державного бюджету; збільшення пенсійного віку для тих, хто зараз працює; рання пенсія встановлена не більше 2-4 років від загального віку виходу на пенсію; сприяння недержавному пенсійному забезпеченню та відстрочення виходу на пенсію; переважання накопичувальної системи над солідарною та скорочення ролі останньої; наявність альтернативи вибору пенсійного страхування для працездатного населення та ін..

Для України в процесі реформування вітчизняної пенсійної системи доцільно врахувати наступні чинники з досвіду зарубіжних країн: перехід до нових моделей має супроводжуватися виваженою нормативно-правовою базою; законодавство також має сприяти підвищенню стабільності економічної системи та гарантій пенсійного захисту; пенсійна система має бути багаторівневою структурою із змішаним типом фінансування, де перевага надаватиметься недержавному сектору забезпечення пенсійних виплат; при реформуванні слід брати до уваги нестабільність політичної та економічної систем суспільного розвитку, вони впливають на високі витрати при переході на інші моделі пенсійного забезпечення і є визначальними при обранні моделі пенсійної системи в країні; реформування в Україні не долає недовіри населення до довгострокових відрахувань на індивідуальні пенсійні

рахунки і в цьому криється слабкість реформ та механізмів державного регулювання цієї сфери, більш того, працююче населення та молодь до 35 років шукають інші джерела накопичення для забезпечення себе в похилому віці.

АНОТАЦІЯ

Магістерське дослідження присвячено обґрунтуванню основних напрямів удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення в Україні. В роботі визначено теоретичні засади державного регулювання пенсійного забезпечення на основі вивчення методів державного регулювання пенсійної системи, світових моделей соціальної політики в цій сфері та чинників, які власне зумовлюють необхідність реформування та удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення; охарактеризовано стан пенсійної системи України та її особливості; систематизовано реформи в сфері пенсійного забезпечення в Україні, їх ефективність та завершеність; визначено наслідки реформ в сфері пенсійного забезпечення, встановлено подальші пріоритети реформування пенсійної системи; розроблено напрями удосконалення державного регулювання пенсійного забезпечення та сформульовано практичні рекомендації для удосконалення системи пенсійного забезпечення в Україні.

Ключові слова: пенсійне забезпечення, пенсійна система, пенсія, ПФУ, державне регулювання.

ANNOTATION

The master's research is devoted to the improvement of the state policy of Ukraine in the field of pensions. The theoretical principles of the state regulation of pension provision are determined on the basis of studying the methods of state regulation of the pension system, world models of social policy in this sphere and

factors that in fact determine the necessity of reforming and improving the state regulation of pension provision; characterizes the state of the pension system of Ukraine and its features; systematized reforms in the field of pensions in Ukraine, their effectiveness and completeness; the consequences of reforms in the field of pensions are determined, the further priorities of reforming the pension system are set; Directions of improvement of state regulation of pension provision were worked out and practical recommendations for improvement of the pension system in Ukraine were formulated.

It was proposed to improve the legal framework by introducing into the legislation the term "pension system", which would allow the term to be interpreted unequivocally and serve to further clarify the three-level model of pension provision that has not yet been formed in our country; It is proved that modern pension regulation mechanisms are not effective and need improvement.

The theoretical positions developed in the work are brought to the level of concrete proposals and can be implemented in the national practice of public administration on the further improvement of the legislation regulating the pension system in Ukraine. The results of the research may be useful for specialists of the Pension Fund of Ukraine, local state administrations and local self-government bodies.

Key word: pension provision, pension system, pension, Pension Fund of Ukraine, state regulation, public administration.